

**תחקיר ■ האם ייתכן כי השופרות הארוכים והמהודרים ביותר, הם דווקא אלו הפסולים ביותר? לעבדאללה פתרונים**

# תשקיעה, ששברים



גוף כשרות יחיד. הרב אליהו לויין בסיוור במפעל שופרות

אולי אתם לא יודעים, אולם אם בכית הכנסת שלכם בעל התוקע מחדר לתקוע רק בשופר מרוקאי ארוך, גדול ומחודר - ייתכן שלא יצאתם במצוות תקיעת שופר בשני ימי ראש השנה האחרונים ■ בתחקיר מיוחד שערך בנימין י. רבינוביץ, כתב עיתון 'יתד נאמן', מתברר כי פרטים לא ידועים על הל"ך ייצור השופרות המרוקאיים בארץ מוצאם, שופכים אור חדש ומזעזע על ייצור המזוני, סתימת חורים וסדקים בצורה פרימיטיבית ומחירה, שלא על פי דרישות ההלכה, ואפילו שימוש כהתכת משקפי פלסטיק בכדי לכבד תיקונים קוסמטיים מדויקים יותר ■ תחילת עונת המסחר של שוק השופרות לקראת השנה הבאה עלינו לטובה, היא הזמן המתאים לכדוק, פעם אחת ולתמיד: מי אתם שופרות מרוקאיים? ■ ובשופר גדול ייתקע?

משפחתו ששב מביקור במרוקו. הלה ניסה את השופר ואכן, גם בלי כל ניסיון כבעל תוקע, נשמע קולו ברמה ובעיקר, ללא צורך במאמץ מיוחד. "לא הבנתי", סיפר אחר כך בעל התוקע ומצפנו מהדהד. "מדוע בעלי תוקע רבים מתאמנים כה הרבה ומכתתים רגליהם בחיפוש אחר שופרות מהודרים. הנה, יחסית בקלות מצאתי שופר קל ונוח והעיקר, במחיר זול בהרבה ממחיר השופרות בשוק". את אותו ראש השנה לא שכחו מתפללי בית הנסת של האיש כל כך מהה. התקיעות שעלו בשופר, נראה היה כי בוקעות שערי תפילה בזעקתן, והקהל הקדוש ניגש להודות לבעל התוקע הטרי על מלאכתו המיוחדת. "זמן רב לא שמענו תקיעות כמותן", אמרו האנשים. ניבאו ולא ידעו מה ניבאו... עשרת ימי תשובה כמעט חלפו ולבית בעל התוקע מלא הסיפוק נכנס אחד מבני משפחתו. הוא משוחח עם מיועצו על דא ועל הא ולפתע, צדה עינו, עין בוחנת, את השופר העומד בסמוך. הוא מרימו, הופכו, מסובבו ופניו הולכות ומתכרכמות.

ומלבן, ולא רוכש דבר מה בטרם הבינו על בוריו, מקורו והשלכותיו. אך לא כזה הוא שוק השופרות - ביחוד השופרות המרוקאיים הידועים בהידורם - המספק, לא אחת, שופרות ממקור לא ידוע או שאינו ברור דיו. כזה היה גם סיפורו של יהודי יקר, תלמיד חכם מופלג, המהדר במצוות ומקפיד על קלה כבחמורה. בשנה שעברה הוטלה עליו משימת קודש: לשמש כבעל תוקע באחד מבתי הכנסיות הגדולים של ציבור אברכים כלשהו. אלא שהוא וקהל שומעיו לא יצאו ידי חובתם במצוות תקיעת שופר, כאשר החזיק בידיו ללא יודעין שופר פסול! יהודי יקר זה לא מצא מרגוע לנפשו, וביקש כתשובת המשקל לעורר את הנושא הכאוב ואת המכשול הרובץ מול פתחם של שומרי תורה ומצוות. לדבריו, לא היה לו מושג, ולו הקלוש ביותר, על הנעשה בענף השופרות. כבעל תוקע חדש, החל בחיפושים אחר שופר קל ונוח לתקיעה. אחד משכניו, אשר שמע על מסע החיפושים שערך ושלא העלה מבוקשו בידו, הציע לו לרכוש שופר מרוקאי אותו קיבל במתנה מבן

ההופך אותם ללא מתאימים על פי ההלכה הפסוקה לקיום מצוות היום. אז גם אם רב בית הכנסת נשא דרשה חוצבת להבות בענייניו של יום טרם תקיעות השופר, וגם עם קולות תשר"ת, תשר"ק ותר"ת עוררו עשרות יהודים להמלכתו של מלך מלכי המלכים - עדיין חובתו של יום נותרה בעינה, בעל התוקע התאמץ לשווא, עבר ללא כוונה על איסור מוקצה בטלטול שופר פסול למצווה ולא הוציא את כל המתפללים העוצמים עיניים בריכוז ומצפים לכל-קול הפקת שופר מקוטעת. עצוב, מזעזע, אבל נכון ובעיקר, מספק חמר למחשבה.

**"שנים לא שמענו תקיעות כאלו!"**

איך כל זה התחיל, אולי אינו מענייננו. ציבור היהודים שומר התורה והמצוות, העיקש לכל דבר מצווה, הפך זה מכבר מציבור תמים הנותן את אמונו בכל גורם המציע את מרכולתו, לציבור הבודק, חוקר

### יהושע זין צילומים: אליהו קובין

כשאומרים ש'בית הכנסת היה מלא מפה לפה', זו הגדרה סימבולית, לא ממצה, של בתי הכנסיות בשני ימי ראש השנה בכל שנה מחדש. הוא, אכן, מלא בפיות מתפללים, בטליתות בוקקות ובמחזוריים בשלל גדלים; האולמות כולם שופכים תפילה לשנה החדשה שבפתח, עמוסים תחינה וכולם מייחלים רק טוב. ואז, נשמע קול השופר הולך וחזק, משבר את כל המחיצות, מבלבל את כל המשטינים ומעטיר עבור כולם לשנה טובה ומתוקה, לשנת פרנסה, לשנת נחת. לשנה יהודית. אלא שלא פעם, מתברר כי בחוסר דעת, השופר שליכד את כל הקהל ברגש של מצווה דאורייתא, בכלל פסול מעיקרו... בתחקיר מיוחד שערך בנימין י. רבינוביץ, כתב עיתון 'יתד נאמן', נמצא כי דווקא השופרות המהודרים ביותר עשויים להגיע ממקור פסול, כזה